

Tabulka 2 : Obecné informace pro pacienty s nádorovým onemocněním v průběhu pandemie COVID-19**Co je koronavirus a COVID-19 ?**

Koronavirus je označení pro skupinu virů, které způsobují nejčastěji běžná onemocnění typu nachlazení a rýmy. V některých případech však mohou být i příčinou závažnějšího onemocnění dýchacího systému, který se může projevit jako závažný akutní respirační syndrom (Severe Acute Respiratory Syndrome (SARS) či jako Blízkovýchodní respirační syndrom (Middle East Respiratory Syndrome (MERS).

COVID-19 je onemocnění způsobené novým beta-koronavirem pojmenovaným Severe Acute Respiratory Syndrome Coronavirus 2 (SARS-CoV-2), který byl poprvé identifikován v prosinci 2019 v Číně. Jedná se o vysoce infekční RNA virus, který je oproti běžným chřipkovým virům či viru H1N1 spojen s vyšší rizikem úmrtí .

Světová zdravotnická organizace (WHO) v souvislosti s onemocněním COVID-19 vyhlásila dne 11. března 2020 globální pandemii.

Co znamená pandemie ?

Pandemie je hromadný výskyt infekčního onemocnění bez prostorového omezení. O pandemii tedy mluvíme v momentě, kdy se onemocnění rozšíří na území více států nebo i světadílů a nerespektuje omezení místem. Není omezena ani časem a postihuje velké množství obyvatelstva. V době vzniku této publikace byla přítomnost nemoci COVID-19 hlášena celosvětově ve 209 zemí, postiženo bylo více než 1.563.000 pacientů a hlášeno bylo 91.830 úmrtí v souvislosti s nemocí COVID-19. Nejvíce postiženými státy byly Itálie, Španělsko, USA, Francie, Čína a Írán.

Způsobí mi COVID-19 závažné onemocnění?

Způsob šíření nemoci COVID-19 se podobá běžné rýmě či chřipce. Ve většině případů je průběh nemoci asymptomatický nebo jen s mírnými či středně závažnými příznaky.

V případě výskytu mírných příznaků je doporučeno zůstat doma a léčba je založena na léčbě příznaků, tak jako v případě rýmy či chřipky.

Podobně jako u ostatních nemocí způsobených koronaviry se může i toto onemocnění projevit formou závažné virové pneumonie nebo těžké akutní respirační tísně, v některých případech může mít fatální vyústění.

Kdo je ve vysokém riziku respirační infekce? Jsem jako pacient s nádorovým onemocněním ve vyšším riziku ?

Závažnější formy respirační infekce se vyskytují hlavně mezi staršími lidmi, lidmi s oslabeným imunitním systémem a pacienty se závažným onemocněním (nádorové onemocnění, cukrovka, onemocnění plic a srdce, selhání ledvin, autoimunitní onemocnění, po transplantaci orgánů, imunosuprese) nebo během těhotenství.

Z těchto důvodů je důležité u pacientů s nádorem dodržovat opatření s cílem zamezit vznik infekce. Omezená dostupná data o souvislosti vzniku infekce a nádorového onemocnění nedovolují učinit definitivní závěr, přesto dvě epidemiologické studie z Číny jasně poukazují na to, že pacienti s nádorovým onemocněním mají vyšší riziko vzniku infekce SARS-CoV-2, vyšší riziko nutnosti hospitalizace na jednotce s intenzivní péčí a vyšší riziko úmrtí.

Příčinou je pravděpodobně sama skutečnost, že pacienti s nádorem mají sníženou imunitu kvůli vlastnímu onemocnění, pooperačnímu průběhu, protinádorové léčbě vykazující imunosupresivní účinek (chemoterapie, terapie kortikosteroidy, radioterapie, transplantace), horšímu výkonnostnímu stavu, malnutrici a/nebo kachexii

The Author and the main coordinator:

Dr. Davide Mauri, Assistant Professor of Oncology, University Hospital of Ioannina, Greece

Avšak míra imunosuprese se liší v závislosti na kondici pacienta, typu protinádorové léčby, doby od poslední onkologické terapie, přítomnosti hematologické malignity, transplantaci kostní dřeně, věku pacienta a komorbiditám.

Pokud se tedy léčíte, nebo jste se v minulosti léčili s nádorovým onemocněním, je vhodné obrátit na svého ošetřujícího lékaře nebo zdravotnické zařízení s žádostí o zhodnocení Vašeho rizika onemocnění COVID-19.

Jak se šíří vir SARS-CoV-2?

Virus SARS-CoV-2 se přenáší vzduchem z člověka na člověka, kdy infikovaný jedinec mluví, kašle nebo smrká. Jedná se o tzv. kapénkovou infekci, která zasahuje nejčastěji sliznice horních a dolních dýchacích cest a oční spojivky osob v blízkém kontaktu (do 2 metrů).

Kapénky s virem mohou alternativně přistát na různých površích. Lidé, kteří se dotýkají něčeho, na co kapénky dopadly, mohou kontaminovat sami sebe (dotykem vlastních očí, nosu nebo úst), nebo jiné osoby (blízkým osobním kontaktem jako je objímání nebo potřesení rukou), kteří se následně dotknou svých očí, nosu nebo úst.

Jaké jsou příznaky?

Příznaky se objevují 2-14 dní (průměrně 4 dny) po expozici a zahrnují horečku, kašel, rýmu, bolest v krku, únavu, bolesti těla a průjem. Ojediněle byla hlášena náhlá ztráta čichu a/nebo chuti (i při absenci příznaků infekce horních cest dýchacích).

Tabulka 3: Jak se mohu chránit? Existují doporučení nebo specifická opatření, která by měl pacient s nádorovým onemocněním dodržovat, aby se vyhnul nakažení koronavirem COVID-19?

Jak mohu chránit sám sebe?

Dodržujte doporučení místních státních a zdravotnických autorit.

Primární prevence: Vzhledem k absenci kauzální léčby nemoci COVID-19, nejlepším způsobem, jak zabránit vzniku nemoci COVID-19, je zabránit vystavení se a přenosu viru SARS-CoV-2.

Primární prevence lze dosáhnout zavedením přísných hygienických a společenských opatření.

V době publikování tohoto doporučení docházelo ke stálému nárůstu případů COVID-19. Přestože je toto doporučení restriktivní, je vhodné zachovávat vyšší míru pozornosti alespoň do doby dramatického zlepšení ve vašem okolí.

Opatření týkající se osobní hygieny a hygieny okolního prostředí

Důležitost hygienických opatření byla uznána všemi onkologickými společnostmi.

Doporučení zahrnují:

Osobní hygiena:

- ✓ Často si umývejte ruce mýdlem a vodou po dobu nejméně 20 sekund (odpovídá času pro zazpívání dvakrát písni „Happy birthday to you“).
- ✓ Používejte dezinfekční prostředek na ruce s minimálně 70% obsahem alkoholu, pokud si neumyjete ruce mýdlem a vodou (pokud je to možné, vždy noste sebou ruční dezinfekční prostředek!).
- ✓ Nedotýkejte se očí, nosu a úst. **Nejprve si umyjte ruce!**
- ✓ Kašlete a smrkejte do papírového kapesníku, který po použití ihned vyhodíte do koše. Pokud nemáte kapesník, kašlete do rukávu. (Nikdy ne do rukou!)
- ✓ V průběhu perorální (tabletové) protinádorové léčby může být dutina ústní hlavním zdrojem infekce, proto kromě pravidelného čištění, pamatujte i na výplach antibakteriálními roztoky.

Hygiena okolního prostředí:

- ✓ Pravidelně čistěte a dezinfikujte předměty a povrchy v domácnosti (pravidelné používání běžných čistících prostředků napomůže k eliminaci virů) i v práci (použijte jednorázové prostředky, které pak vyhodíte)
- ✓ Nezapomeňte čistit místa a věci, kterých se lidé často dotýkají, jako jsou kliky u dveří, telefony, klávesnice, židle, povrch stolu či vypínače světel. (WHO uvádí, že koronaviry mohou na povrchu různých předmětů přežít několik hodin až dní).
- ✓ Dotýkejte se a používejte co nejméně předmětů ve veřejné dopravě, obchodech, nemocnicích (klíče, kliky, zábradlí, hotovost, tlačítka bankomatů či platebních terminálů).

These guidelines were originally published on ECPC website, check here for updates: <https://ecpc.org/covid-19-information/>

The Author and the main coordinator:

Dr. Davide Mauri, Assistant Professor of Oncology, University Hospital of Ioannina, Greece

- ✓ Umývejte každou zakoupenou zeleninu a ovoce.

Změňte způsob chování:

Protože se situace pandemie stále vyvíjí a pacienti s rakovinou jsou vystaveni většímu riziku infekce COVID-19,

patří mezi prvními kroky kontroly COVID-19 důsledné dodržování protizánětlivých a společenských opatření. V současné fázi pandemie se proto důrazně doporučuje „zůstat doma“ a „zamezit veškerému shromažďování na veřejnosti“.

Zůstaňte doma!!! ... a neshromažďujte se a to ani v domácím prostředí!!!

Dodržujte společenský odstup, i když se cítíte dobře!

Pacienti s nádorovým onemocněním, kteří podstupují, či v nedávné době podstupovali radioterapii nebo chemoterapii (včetně imunosupresivní terapie nebo kortikoterapie), pacienti, kteří mají závažné komorbidity (respirační, kardiovaskulární, autoimunitní onemocnění), nebo jsou starší, či jsou po transplantaci kostní dřeně, kde je předpoklad snížení funkce imunitního systému, by měli důsledně dodržovat opatření typu *zůstat doma a zákazu shromažďování*.

Neopouštějte domov, pokud to není nezbytné.

Omezte nakupování. Pro nákup potravin, léků můžete využít doručovací služby ze supermarketů či e-shopů, nebo požádejte své známé a přátele, aby vám vyzvedli nákupy nebo léky. Nákup by měli nechat před Vašimi dveřmi.

Jste-li po onkologické léčbě a musíte do práce či školy, pokuste se zajistit si práci či výuku z domova (do práce chodte pouze v případě, kdy není možné pracovat z domu a je to nezbytně nutné).

Je-li to možné, místo osobního návštěvy svého lékaře využijte vzdáleného kontaktu (telefon, email apod.). Pokud potřebujete recept, může Vám ho Váš lékař předepsat elektronicky.

I přes omezení společenského kontaktu mimo vlastní rodiny, snažte se zůstat v kontaktu se svými známými a přáteli pomocí moderních on-line technologií.

Během této doby nepřijímejte žádné přátele či hosty

(Buďte opatrní !!! Lidé infikovaní Koronavirem mohou vypadat zdravě!). Nevyužívejte služeb domácího hlídání dětí, mohou být potenciálním zdrojem infekce z vnějšího prostředí.

V případě, že jste nuceni opustit domov:

- ✓ Vyvarujte se pobytu ve veřejných prostorách, hustě zalidněným prostorám (kina, divadla, zábavy, davy lidí)
- ✓ Vyvarujte se používání veřejné dopravy (vlak, autobusy, metro, taxíky a jiné veřejné dopravní prostředky).
- ✓ V případě nákupu pečiva jako rohlíky, croissanty, chléb, použijte igelitové rukavice, preferujte nákup baleného pečiva v obchodě s taškou nebo držadlem a ještě lépe kupujte zabalené pekařské výrobky.
- ✓ Vyhněte se zbytečnému cestování !!!

Vyhýbejte se podávání rukou, objímání, pozdravům s polibky, dodržujte vzdálenost od ostatních alespoň 2 metry, a to i když jste doma! (do doby než dojde k uklidnění situace s COVID-19).

Vyhněte se konzumování společných potravin a sdílení kuchyňského vybavení (přístroje, sklenice, ubrousky atd.) a jiných typů předmětů, aniž byste je řádně vyčistili.

Váš dům často větrejte a travte svůj čas na čerstvém vzduchu.

The Author and the main coordinator:

Dr. Davide Mauri, Assistant Professor of Oncology, University Hospital of Ioannina, Greece

Zejména se vyvarujte kontaktu s lidmi, kteří mají příznaky respirační infekce (kýchání, kašel, bolest v krku nebo dušnost, obecné bolesti svalů nebo horečka) a nesdílejte s nimi osobní věci.

Vyvarujte se kontaktu s lidmi přicházejícími ze zahraničí, s příznaky podobné chřipce nebo i bez nich.

Vyléčení pacienti a pacienti bez onkologické léčby

Pokud jste vyléčení anebo uběhla dlouhá doba od Vaší poslední terapie, nebudete nuceni dodržovat tak přísná opatření, zejména pokud nejste staršího věku, nejste po transplantaci kostní dřeně a nemáte jiné důvody oslabeného imunitního systému. Stran dalších opatření, rizika infekce a dalších doporučení se můžete zeptat svého ošetřujícího onkologa.

Nicméně během pandemie, jako je ta, ve které v současnosti žijeme, věnujte zvýšenou pozornost zprávám a nařízením místních úřadů, které mohou rozšířit rozsah přijatých opatření s cílem kontroly pandemie (jako přísný příkaz „zůstat doma“ a „neshromažďovat se“). V každém případě dodržujte opatření týkající se osobní hygieny a režimových opatření (časté a správné mytí rukou, vyhýbání se shromažďování, udržování čistých a dezinfikovaných povrchů a nedotýkání se obličeje, pokud nemáte omyté ruce). Zeptejte se svého lékaře!

Během pandemie se vyhněte mezinárodním cestám a námořním plavbám (i kdyby byly ve vaší zemi povoleny) a zůstaňte doma! Pomůže to při kontrole šíření ohniska COVID-19 a sníží se Vaše riziko expozice nemoci. Upozorňujeme, že v některých zemích můžete kontaktovat místní úřady a informovat se o konkrétních opatřeních, která byste měli při návštěvě země dodržovat.

Používání roušek:

Používání roušek nebylo do nedávné doby obecně doporučováno a to jak pro běžnou populaci, tak ani pro ohrožené jedince, s výjimkou již postižených jedinců. V poslední době však bylo toto doporučení Centrem pro kontrolu a prevenci nemocí (US) a Evropským střediskem pro prevenci a kontrolu nemocí pozměněno na doporučení používat roušky, nebo alespoň si zakrývat ústa a nos, pokud se člověk nachází v místech, kde se nachází více lidí. Toto opatření může pomoci snížit riziko šíření viru i v případě, že člověk nemá příznaky nemoci.

Stejné opatření platí pro pacienty s nádorovým onemocněním. Vždy, když se nacházíte v místě s více lidmi, je doporučeno nosit roušku, nebo alespoň si zakrývat ústa a nos, i když nemáte příznaky nemoci.

Použití roušek ve společnosti by mělo být považováno pouze za doplňkové opatření a nikoli za nahrazení zavedených preventivních opatření, která byla popsána výše.

Použití roušek je povinnost při návštěvě onkologického centra, a to jak pro Vás, tak pro Váš doprovod.

Existují důkazy, že nesprávné používání roušky může naopak zvýšit riziko infekce.

To může být způsobeno nesprávným umístěním roušky nebo častým kontaktem rukou s obličejem (např. proto, že se zamlžují brýle, škrábání kvůli svědění, pocit potřeby výměny masky, nepřetržité nasazování a odstraňování z jakéhokoli důvodu).

Pacient by měl být poučen o správnosti používání roušky, jejím nasazení a odstranění. Zapamatujte si!
Nedotýkejte se vnější plochy roušky a umyjte si ruce těsně před a po jejím odstranění.

Rouška nesmí být znovu použita!

The Author and the main coordinator:

Dr. Davide Mauri, Assistant Professor of Oncology, University Hospital of Ioannina, Greece

Mějte na paměti, že užívání roušky Vás zcela neochrání a musíte udržovat dostatečnou vzdálenost od ostatních lidí (přibližně 2 metry).

Tabulka 4: Co dělat, když má někdo příznaky nemoci?***Existuje očkovací látka nebo jiná léčba? Existují dietní nebo jiné doplňky stravy, které by byly účinné proti nemoci COVID-19?*****Co dělat, když má rodinný příslušník symptomy nemoci?
(nebo je bez příznaků, ale je zde pravděpodobnost, že je nakažen)**

Měli byste se vyhnout:

- kontaktu s infikovanou osobou, ať s příznaky, či bez příznaků, do doby než je bez průkazu infekce.
- kontaktu s osobou bez příznaků, ale s možností nákazy (po kontaktu s nakaženým člověkem) minimálně po dobu 14 dnů / nebo negativnímu testu
- kontaktu s osobou, která má mírné příznaky nemoci (a test nebyl proveden místními úřady), po dobu 14 dnů a absence příznaků. (zeptajte se svého lékaře)

Je-li to možné, měli byste žít v oddělených domácnostech, avšak vzhledem k tomu, že to ve většině případů možné není, měli byste se vyhnout blízkému kontaktu s ním. Neměli byste s ním spát v jedné posteli (pokud je to možné), jíst u jednoho stolu, používat společné nádoby (přístroje, skleničky, ubrousky, ručníky, utěrky atd.) a jakékoli jiné předměty, aniž byste je důkladně vyčistili. Pokud je to možné, nepobývejte ve stejném prostoru, jako je kuchyně nebo koupelna. Nezapomínejte na pravidelné větrání společných prostor. Pokud nemáte druhou koupelnu nebo WC, omyjte předem veškeré povrchy, kterých se budete dotýkat. Při pobytu ve stejné místnosti udržujte bezpečnou vzdálenost!!! (2 metry). Informujte ho/ji o důležitosti dodržení izolační doby 14 dnů. Neměl/a by vyklepávat své špinavé prádlo, to může vést k tomu, že by se virus mohl dostat do vzduchu. Společné praní prádla je bezpečné. Pravidelně vynášejte odpadky. Limitace účinnosti těchto opatření spočívá v tom, že lidé žijící ve společné domácnosti mají toto onemocnění již před výskytem symptomů a/nebo diagnózy

Co dělat, když máte příznaky nemoci?

DŮLEŽITÉ! Vyhledejte neprodleně lékařskou pomoc v případě: vysoké horečky (vyšší než 38 °C), dušnosti, bolesti na hrudi, zmatení, modrých rtů nebo obličeje. Prosíme, okamžitě kontaktujte svého lékaře nebo onkologické centrum.

Poznámka: Pokud jste v aktivní onkologické léčbě (chemoterapie/radioterapie/imunoterapie) a máte horečku, bez ohledu na jiné příznaky, okamžitě kontaktujte svého lékaře nebo onkologické centrum. Je možné, že se jedná o příznaky související s léčbou, které potřebují řešit i za cenu hospitalizace. Pokud existuje podezření na COVID-19, budou Vám provedeny specifické testy.

Co dělat, když jste byli v kontaktu s osobou infikovanou koronavirem a/nebo když nemáte příznaky nemoci/ či jen mírné příznaky s podezřením nebo prokázaným COVID-19?

Většina pacientů s nemocí COVID-19 mají asymptomatický průběh, či průběh s mírnými symptomy podobné chřipce nebo nachlazení.

Akce: Pokud se u vás vyskytnou mírné příznaky, jako je horečka, rýma, mírný suchý kašel nebo jiné podobné příznaky, kontaktujte svého lékaře a zůstaňte doma!

The Author and the main coordinator:
Dr. Davide Mauri, Assistant Professor of Oncology, University Hospital of Ioannina, Greece

Ke snížení horečky použijte paracetamol.

Návštěva pohotovosti je určena pacientům s přítomností závažných příznaků.

V případě výskytu symptomů dodržujte jednoduchá opatření: Při kašli nebo smrkání si zakryjte nos a ústa. Pokud

používáte papírový kapesník, vyhodte jej po použití do koše. Pokud nemáte kapesník, kašlete do rukávu.

Pobyt v domácnosti: Pokud jste nakaženi nebo máte podezření na onemocnění COVID-19, zůstaňte v domácí karanténě, omezte společenský život, dokud se plně nezotavíte. Jedná se o opatření, která má největší efekt na zamezení dalšího šíření onemocnění.

- Pokud jste soběstační a nepotřebujete pomoc druhých, nejste pokročilého věku a nemáte závažné komorbidity, je-li to možné, odstěhujte svou rodinu.
- Pokud zůstanete ve společné domácnosti, nesdílejte společnou postel s druhými (pokud je to možné), nesdílejte jídlo a kuchyňské nádobí (přibory, skleničky, ubrousky, ručníky, utěrky) a jiné předměty, aniž by byly dostatečně omyty. Pokud je to možné, nepoužívejte společné prostory, jako je kuchyň nebo koupelna, větrejte pravidelně společné prostory (pokud je to možné). Pokud nemáte druhou koupelnu nebo WC, omyjte veškeré povrchy, kterých jste se dotýkali. Při pobytu ve stejné místnosti udržujte bezpečnou vzdálenost!!! (2 metry). Informujte své spolubydlící o důležitosti Vaší izolace po dobu 14 dnů. Neměli byste vyklepávat špinavé prádlo, to může vést k tomu, že by se virus mohl dostat do vzduchu. Společné praní prádla je bezpečné. Pravidelně vynášejte odpadky. Limitací účinnosti těchto opatření je skutečnost, že lidé žijící ve společné domácnosti mají toto onemocnění již v době symptomů a/nebo diagnózy.

Existuje očkovací látka nebo lék proti nemoci COVID-19?

Vakcíny: V současné době neexistují žádné vakcíny proti COVID-19.

Od března 2020 probíhají klinické testy očkovacích látek na zdravých jedincích proti nemoci COVID-19. Vyvinutí vakcíny, která by byla použitelná, však může trvat i 12 měsíců.

Do doby účinné očkovací látky, jsou režimová opatření hlavním nástrojem pro zamezení šíření nemoci.

Léky: V současné době nejsou k dispozici žádné léky pro asymptomatické pacienty, či pacienty s mírnými příznaky nemoci COVID-19. Postupujte v léčbě podobně jako u chřipky či rýmě.

Vzhledem k tomu, že se situace rychle vyvíjí, bude Vás Váš lékař informovat o aktuálních léčebných možnostech závažných příznaků infekce COVID-19. **(Zeptejte se svého lékaře telefonicky)**

V klinických studiích se testuje několik nových léků, většina z nich se používá u pacientů se závažným průběhem onemocnění COVID-19. Chlorochin, lék používaný v léčbě malárie, ukazuje povzbudivé výsledky. V současné době je v mnoha zemích používán k léčbě pacientů se závažným průběhem nemoci COVID-19. Nicméně je nutné podotknout, že neexistuje randomizovaná studie, která by jednoznačně prokázala účinnost chlorochinu v léčbě infekce koronaviry.

Existuje lék, který by ochránil před onemocněním COVID-19?

V době vzniku tohoto článku neexistuje lék, který by ochránil před koronavirovým onemocněním. [MKOT,WP]

Antibiotika působí pouze proti bakteriálním zánětům a nejsou doporučována jako prevence vzniku onemocnění způsobené koronaviry

Existuje nějaké dietní opatření, nebo jiná podpůrná výživa, nebo lék z oblasti komplementární a alternativní medicíny (CAM), u kterého bylo prokázáno, že je účinný proti onemocnění COVID-19?

The Author and the main coordinator:
Dr. Davide Mauri, Assistant Professor of Oncology, University Hospital of Ioannina, Greece

Navzdory některým tvrzením, která se objevují na internetu, neexistuje žádný důkaz, že by dieta, CAM nebo doplněk stravy (potravin, nitrožilní infúze, vitamíny, minerály, aminokyseliny, antioxidanty apod.) mohli vést k posílení imunitního systému proti onemocnění COVID-19.

V současné době vznikla publikace společnosti WHO o faktech a mýtech nemoci COVID-19, která je přístupna na internetu. (WHO: Světová zdravotnická organizace)

The Author and the main coordinator:
Dr. Davide Mauri, Assistant Professor of Oncology, University Hospital of Ioannina, Greece

<https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/advice-for-public/myth-busters>

Tabuľka 5: Zůstaňte zdraví a užijte si pobyt doma **Tipy pro zvládání úzkosti a stresu!**

Zůstaňte zdraví

Zdravý způsob života může pozitivně ovlivnit riziko vzniku onemocnění (včetně sklonu a závažnosti virových infekcí, chřipky nebo nachlazení a rýmy; pravděpodobnost výskytu rakoviny, srdečních chorob a cukrovky).

Zůstaňte zdraví, jak jen můžete!

- **Dýchejte čerstvý vzduch!**
Větrejte často Váš byt/dům a travte svůj čas na čerstvém vzduchu.
 - Každý den, několikrát denně vyvětrejte.
 - V případě dobrého počasí můžete trávit svůj čas na zahradě. Ale dodržujte společenský odstup včetně rodinných členů!
- **Věnujte svůj čas pravidelnému cvičení.**
- **Zaměstnejte se různou činností – užijte si čas!**
 - Věnujte svůj čas domácím koníčkům!
 - Využijte své kreativity! Věnujte se vaření, kreslení, hraní deskových her ...
 - Věnujte svůj čas péči o Vaše bydlení. A co váš šatník? Vždy je čas na obměnu šatníku dle probíhající sezony! Nyní je čas na úpravy a výrobu věcí, na které jste dosud neměli čas!
 - A ano, je i čas na to prožít příjemný čas se svojí rodinou. Pamatujte však na dodržování odstupů.
 - Poslouchejte rádio, sledujte televizi, nebo sledujte odpočinkové pořady na internetu. (Snažte se vyhnout sledování programů, které pouze zdůrazňují komplikace související s pandemií COVID-19. To Vám náladu nezlepší). Dejte přednost příjemným a pozitivně laděným pořadům.
 - Věnujte svůj čas ke komunikaci s Vašimi známými a přáteli pomocí online technologií (Facebook, Instagram), pomocí blogů (Blogs, Twitter), pomocí SMS zpráv, telefonních a video hovorů (Zoom, Skype, atd.).
 - Je čas na hraní videoher.
 - Věnujte se svému zaměstnání či studiu cestou vzdáleného připojení přes internet.
 - Ujistěte se, že máte dostatek léků alespoň na 30 dní.
 - Pro nákup potravin využívejte doručovací služby ze supermarketů či e-shopů, nebo požádejte své známé a přátele, aby vám vyzvedli nákupy nebo léky. Nákup by měli nechat před Vašimi dveřmi.
- **Odpočívajte, jak jen potřebujete ... máte na to čas!**
- **Dodržujte pitný režim.**
 - Prospívá to zdraví a Vašemu výkonnostnímu stavu.
 - Nezapomeňte, že starší lidé mají snížený práh žízně (naplánujte si v průběhu dne, kdy budete pít). Podobně jako květina potřebujete i vy vodu!
- **Omezte kouření a konzumaci alkoholu.**
 - Jedná se o škodlivé látky pro Vaše zdraví, vedou k oslabení Vaší imunity a mohou být potenciálním důvodem pro usnadnění vzniku virového onemocnění.
 - Pobýváte v uzavřeném prostoru, vy potřebujete čistý vzduch!
- **Stravujte se zdravě:**
 - Zařaďte do svého jídelníčku více ovoce a zeleniny (nezapomeňte je vždy řádně omýt).
 - Omezte přísun zvířecího tuku.

The Author and the main coordinator:

Dr. Davide Mauri, Assistant Professor of Oncology, University Hospital of Ioannina, Greece

- Pokud máte domácí mazlíčky:
 - Neexistují důkazy o tom, že by domácí zvířata, jako například psi a kočky, byla zdrojem koronavirové infekce. Užívejte si svůj čas s Vašimi domácími mazlíčky
- Dopřejte si dostatek spánku.
- Vyhýbejte se stresovým situacím.

Stres a úzkost

Situace okolo nemoci koronavirem 2019 (COVID-19) může být stresující. Toto může vést ke vzniku nadměrného strachu a úzkosti.

Jsem ve stresu?

Některé indicie mohou napovědět, že jste ve stresu.

Rozpoznání příznaků stresu je zvláště důležité u osob, které k tomu mají predispozice, jako jsou osoby s již diagnostikovanou nemocí duševního zdraví.

- Cítíte úzkost, nervozitu, snadno se necháte vydráždit k hádkám, jste neklidný, rozrušený a nemůžete se uvolnit nebo spát? Cítíte se jako byste byl na dně, jste bez energie, nedokážete se soustředit, zapomínáte, nejste schopni dokončovat věci, které jste začal dělat? Změnila se Vám chuť k jídlu nebo máte bolesti hlavy? Vyhledáváte samotu?
- Vše, co bylo doporučeno výše v odstavci *Zůstaňte zdraví*, Vám může pomoci.

Dále vám doporučujeme:

- Snažte se zůstat ve spojení s ostatními lidmi. Využijte možností uvedených výše k zpříjemnění si času a trávení času s přáteli pomocí online technologií.
- Telefonujte a komunikujte s lidmi, kterým důvěřujete (rodina, přátelé, terapeut, duchovní) podělte se s nimi o Vaše pocity a obavy. Toto Vám může velmi pomoci.
- Zaobírejte se příjemnými věcmi a aktivitami, pokuste se přijmout situaci takovou, jaká je a kterou nemůžete ovlivnit.
- Věnujte čas relaxaci těla i mysli, praktikujte jógu, cvičte, věnujte čas procházkám, hudbě, odpočinkové četbě, nacvičujte správné dýchání a svalové uvolnění.
- Snažte si uvědomit, že je pochopitelné, s ohledem na okolnosti, mít v současné době strach a být zneklidněn. Udržte si naději a myslte pozitivně. Změňte moto „to je příšerná doba“ na „to je příšerná doba, ale dostaneme se z toho“.
- Pokud vnímáte, že Vás znervózňuje sledování zpravodajství, omezte to, především pak před spaním.
- Stravujte se zdravě (omezte vysoký přísun cukrů, alkoholu, kofeinu).
- Dodržujte svůj pravidelný denní harmonogram, jak jen to jde. Například vstávejte v pravidelnou dobu i v případě, že pracujete z domu.
- Využijte technik na zvládnutí stresových situací, které u Vás v minulosti fungovaly.
- Plánujte dopředu tak, abyste se vyhnuli nedostatku potravin a léků (popsáno výše).
- Mějte dostatečný spánek. Dobrá spánková hygiena obsahuje:
 - Dodržujte svůj nastavený spánkový režim (stejně doby, kdy jdete do postele a probuzení).
 - Pokuste se spát, když jste unavení, ale pokud nejste schopni usnout, zkuste něco uvolňujícího, jako je poslech audio knih či spánkové meditace dostupné bezplatně v mobilních aplikacích.
 - Nekonzumujte kofein, nikotin a alkohol 4–6 hodin před spaním.
 - Nespěte přes den, s výjimkou krátkého odpočinku před třetí hodinou, pokud je to nutné.
 - Spěte pouze v posteli.
 - Zhasněte veškeré osvětlení, nespěte s mobilem v posteli. Je doporučeno, aby dvě hodiny před plánovaným spánkem, byla snížena expozice světlu produkovaného počítačem, televizí, mobilem.

The Author and the main coordinator:

Dr. Davide Mauri, Assistant Professor of Oncology, University Hospital of Ioannina, Greece

- Fyzické cvičení může přispět ke kvalitě spánku a ke snížení stresu.

Výše uvedená opatření pro *udržení zdraví* Vám mohou pomoci cítit se lépe. Pokud i tak budete ve stresu, obraťte se na svého lékaře.

The Author and the main coordinator:

Dr. Davide Mauri, Assistant Professor of Oncology, University Hospital of Ioannina, Greece

Bližší informace o tom, jak zlepšit fyzický a psychický stav můžete najít na stránkách americké onkologické společnosti (stránky jsou v angličtině a španělštině), nebo na stránkách české onkologické společnosti (prezentace jak zvládat strach v souvislosti s COVID-19):

ACS <https://www.cancer.org/latest-news/tips-for-staying-healthy-while-stuck-at-home.html>

ACS <https://www.cancer.org/latest-news/nurture-your-emotional-health.html>

CDC <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/daily-life-coping/managing-stress-anxiety.html>

<https://health.rh.gov/publications/guidelines/coping-with-stress.pdf>

COS <https://www.linkos.cz/pacient-a-rodina/mysliprotirakovine/webcasty/jak-lepe-zvladat-strach-z-nakazy-covid-19-zaznam-webinare/>

The Author and the main coordinator:
Dr. Davide Mauri, Assistant Professor of Oncology, University Hospital of Ioannina, Greece

Tabulka 6: Mějte důvěru ve svého lékaře a ošetřovatelský personál

Mějte důvěru ve svého lékaře a ošetřovatelský personál

Hlavním cílem Vašeho lékaře a zdravotnického personálu je Vaše bezpečnost a zajištění zdravotní péče.

V průběhu epidemie může Váš ošetřující onkolog či onkologické zařízení podniknout kroky s cílem snížení frekvence Vašich návštěv.

Tato opatření vycházejí z:

1. Zkušeností z Číny (například Zhongnanská nemocnice Univerzity Wu-chan v provincii Chu-pei), kde bylo zaznamenána vyšší incidence onemocnění COVID-19 mezi onkologickými pacienty. Došlo k významnému ovlivnění léčebných výsledků, především z důvodu vyšší pravděpodobnosti úmrtí na onemocnění COVID-19.
2. Nedostatku nemocničního personálu.
 - Restrukturalizace personálu na místa potřebná k péči o pacienty s COVID-19.
 - Nemocniční personál v karanténě či izolaci.

Prosíme, důvěřujte svému lékaři a onkologickému pracovišti a jejich doporučením.

V mnoha případech převažuje riziko infekce SARS-CoV-2 a její komplikace nad přínosem z léčby nádoru. Vaši lékaři mohou navrhnout, abyste vynechali jeden nebo více léčebných cyklů nebo jej odložili o několik týdnů, dokud se riziko infekce sníží.

Pokud jste byli v kontaktu s nemocným člověkem COVID-19 a jste v karanténě, měla by být Vaše léčba odložena, dokud neuplyne potenciální inkubační doba inkubace (14 dní).

V případě potvrzené infekce COVID-19 u Vás, bude Vaše léčba přerušena nebo nebude zahájena, a to do doby Vašeho vyléčení infekce.

Poradte se telefonicky či emailem se svým lékařem o výhodách a rizicích pokračování nebo odložení léčby a o možnosti odložení léčby.

Možnost odložení léčby nebo prodloužení léčebných intervalů je zvažována vždy individuálně na základě celkového klinického obrazu, biologického chování nádoru a možných zdravotních rizik, která by způsobila nemoc COVID-19.

Během pandemie je vhodné a bezpečnější:

- Odložit běžnou či preventivní kontrolu.
- Oddálit a změnit termín elektivního chirurgického výkonu, zejména u pacientů s vyšším věkem, nebo komorbiditami (riziko komplikací je u těchto pacientů zvýšeno, pokud podstoupili chirurgickou léčbu jeden měsíc před onemocněním COVID-19).
- Preferovat onkochirurgické výkony pro náhlé a agresivní případy (zabránit zvýšení nádorové úmrtnosti).
- Odložit či změnit termíny adjuvantní chemoterapie (zvláště tam, kde je stěžejní léčebnou modalitou chirurgie či radioterapie a kde je přínos adjuvantní chemoterapie malý nebo diskutabilní).
- Odložit podávání léků jako jsou například bisfosfonáty (používají se k snížení rizika zlomenin u pacientů s mnohočetným myelomem a u solidních nádorů) a provádění flebotomie (terapeutické pouštění žilou)

The Author and the main coordinator:

Dr. Davide Mauri, Assistant Professor of Oncology, University Hospital of Ioannina, Greece

(z důvodů např. polycytemie, hemochromatosis).

- Pokračovat v „ŽIVOT ZACHRAŇUJÍCÍ“ chemoterapii.

Epidemie COVID-19 může ovlivnit způsob fungování onkologických pracovišť

Vypuknutí epidemie COVID-19 může ovlivnit dostupnost pracovníků ve zdravotnictví a může být příčinou změny způsobu fungování onkologických pracovišť. Pro minimalizaci expozice pacienta jsou nastavovány různé bezpečnostní postupy. Zdravotničtí pracovníci mohou být přesunuti na jiná pracoviště dle aktuální potřeby. Je počítáno i s tím, že budou zrušeny či odloženy plánované návštěvy na Vašem onkologickém pracovišti.

Ve výjimečných případech mohou být standardní onkologická oddělení transformována na akutní oddělení tak, aby podpořila rostoucí požadavky dostupnosti lůžek v důsledku COVID-19. Za těchto okolností, pokud podstupujete či máte podstoupit život zachraňující onkologickou léčbu, je možné, že Vaše léčba bude předána na jiné onkologické pracoviště.

Mějte na paměti, že za těchto okolností přijímá Vaše onkologické pracoviště taková opatření, abyste Vy, ostatní pacienti i zdravotnický personál byli v bezpečí.

Postupujte podle pokynů, buďte v klidu a buďte jistí, že Vás Váš onkologický tým podpoří!!!

Děkujeme, že chápete nutnost těchto změn.

Perorální (tabletová) léčba: Z důvodů omezení počtu návštěv v nemocnici, je možné, pokud je to vhodné, vydat větší množství perorálních léků. Před zahájením dalšího cyklu léčby, by měla proběhnout telefonická kontrola stavu

Radioterapie v době vzniku epidemie

V nadcházejících týdnech a měsících se očekává, že z důvodů pandemie budou ovlivněni jak pacienti, zdravotní personál, ale i ozařovací vybavení (může být též infekční).

To může mít vliv na způsob provedení radioterapie.

Proto:

- Akutní onkologické stavy (utlačení míchy nebo dýchacích cest, krvácení z nádoru) budou řešeny přednostně.
- U pacientů, u nichž nelze léčbu odložit, nebo u pacientů s radioterapií s kurativním (potenciálně vyléčitelným) nebo paliativním záměrem je preferováno ozařovací schéma založeno na hypofrakcionaci.
- Ostatní pacienti budou řešeni individuálně ve spolupráci s klinickým onkologem a onkologickým týmem na základě celkového klinického obrazu, biologického chování nádoru a možných zdravotních rizik, která by způsobila nemoc COVID-19.
- U pacientů s potvrzením či podezřením nemoci COVID-19 budou zahájení, pokračování, odložení, či vynechání radioterapie zvažována vždy individuálně.
- Pokud se během léčby u Vás objeví jakékoli klinické změny a potíže, informujte okamžitě svého lékaře, protože pravidelné kontroly v průběhu radioterapie budou probíhat na základě aktuálních potřeb a obtíží pacienta.
- Pacienti se symptomy nebo s prokázanou nemocí COVID-19 musí v průběhu terapie vždy nosit rukavice a chirurgickou roušku.

The Author and the main coordinator:

Dr. Davide Mauri, Assistant Professor of Oncology, University Hospital of Ioannina, Greece

Doporučujeme telefonicky kontaktovat onkologické pracoviště pokud:

- a) máte teplotu $>38^{\circ}\text{C}$, kašel, bolest krku, rýmu,
- b) jste byli v blízkém kontaktu s pozitivně testovanou osobou či osobou, která čeká na výsledek testu COVID-19.

Nezapomínejte, že pacienti, kteří podstupují radioterapii současně s chemoterapií, či jsou po chemoterapii, jakož i pacienti, kteří podstoupí transplantaci kostní dřeně, nebo jsou léčeni pro hematologické nádorové onemocnění (mnohočetný myelom, lymfomy), mají vyšší riziko vzniku infekce ve srovnání s těmi, kteří podstupují samotnou radioterapii. I toto je bráno v úvahu při stanovování terapeutického plánu.

Onkohematologičtí pacienti:

Míra imunosuprese je velmi vysoká u pacientů s hematologickou malignitou a u pacientů s transplantací kostní dřeně.

Obecná pravidla osobní hygieny, používání ochranných pomůcek a stranění se společenským kontaktům jsou důležitá ke snížení možného rizika vystavení se infekce.

- Pacienti, kteří jsou pravidelně sledováni, by měli zůstat doma a jejich kontrola má být odložena. Riziko nakažení je vysoké.
- Vzhledem k navození dlouhodobé a hluboké imunosuprese při transplantaci, mají být tyto výkony odloženy, pokud nejsou urgentní (posouzení je individuální a zakládá se na porovnání přínosu a rizika pro pacienta).

Váš lékařský tým určí způsob léčby, který bude pro Vás nejlepší. Ptejte se svých lékařů, co je pro Vás v této situaci nejlepší! Bezpečnost je na prvním místě!

Nepřerušujte onkologickou léčbu, pokud tak neurčí Váš ošetřující onkolog. Strach z nákazy koronavirem nesmí přehlušit boj proti rakovině.

Důležité detaily

- Pokud máte podstoupit pravidelné vyšetření v rámci screeningového programu pro tumor prsu, tlustého střeva, děložního čípku nebo plic, odložte tato vyšetření na jiný termín.
- Běžné kontroly u pacientů bez příznaků nádorového onemocnění je možné přechodně provádět telefonicky.
- Jakmile budou restriktivní nařízení zrušena, mají být prováděny opět jak screeningové vyšetření, tak pravidelné kontroly.
- Nezaměňujte symptomatický stav s rutinním vyšetřením a pravidelnou kontrolou.
- Pokud máte příznaky, které by mohly souviset s rakovinou, obraťte se na svého ošetřujícího lékaře k domluvě dalšího postupu dle aktuální situace.

Komunikační nástroje:

NOTE: „Komunikace“ a „důvěra“ jsou základními kameny umožňující naplánovat pro Vás jednotlivé kroky a jsou současně nejlepším předpokladem pro kvalitní komunikaci se zdravotním zařízením. Je proto klíčové, abyste věděli s kým a jakým způsobem můžete komunikovat a abyste se vždy mohli domluvit s Vaším lékařem, jakým způsobem bude pokračovat Vaše léčba. (telefonní číslo, číslo faxu, e-mailu apod.)

Pacient a ochrana na internetu

Vzhledem k opatřením (jako „zůstaňte doma“ a „neshromažďujte se“) budete muset strávit velkou část svého času doma, kde budete jistě používat internet. Uvědomte si, že se na internetu a na sociálních online sítích

(facebook, instagram, bitter atd.) šíří spousta zavádějících informací („dr. Google“).

Buďte obezřetní a kriticky vyhodnocujte zprávy a informace, které nacházíte na internetu. Především zprávy, které se týkají informací o zdraví, konzultujte s lékařem.

Pro nalezení věrohodných informací týkajících se problematiky nemoci COVID-19 a nádorového onemocnění, by měli pacienti upřednostňovat ověřené internetové odkazy a telefonní kontakty (jsou-li přítomny), zejména pokud jsou poskytované přes onkologické pracoviště, nemocnici, nebo oficiální onkologickou společnost, či státní úřady.

Telezdraví, personál a nemocnice

Máme povinnost přispívat k ochraně nejen pacientů s rakovinou, ale i zdravotnického personálu a samotných nemocnic tak, abych byla zajištěna odpovídající péče jak na obecné úrovni, tak pro onkologickou péči.

Dosažení zpomalení a kontrolovaného šíření je základním prvkem nejen pro ochranu lidských životů, ale zajištění fungování další důležitých institucí a infrastruktur.

Tabulka 7: Na onkologickém pracovišti

Pacienti a návštěvy, kteří se cítí nemocní (nebo jsou mladší 18 let) by neměli chodit na onkologii.

Volejte před návštěvou jakéhokoliv onkologického pracoviště

a uvědomte Vašeho lékaře/ošetřovatelský personál **pokud:**

- máte symptomy nemoci COVID-19 jako jsou teplota, kašel,
- jste byl v posledních 2-3 týdnech v kontaktu s nemocným člověkem na COVID-19
- jste v nedávně době vycestoval ze země, nebo jste se v rámci Vaší země pohyboval v rizikové oblasti ohrožené nemocí COVID-19.

Určení lékaři a zdravotníci vyškolení v oblasti léčby a managementu infekce COVID-19 s Vámi proberou Vaše příznaky a vysvětlí Vám, co máte dělat.

Nezapomeňte, že bezpečnost ostatních pacientů, lékařů, zaměstnanců a dalších osob je závislá na Vašem korektním chování. Vaše onkologické pracoviště, kde se léčíte, Vám za tuto férovost bude velmi vděčné.

Pokud máte příznaky nemoci a přesto jste dorazili na onkologické pracoviště:

- Nahlaste svému ošetřujícímu lékaři nebo zdravotnickému personálu, zda máte symptomy podobné chřipce. (prosím nevstupujte do prostor, kde je podávána terapie a do čekárny pacientů, aby se snížilo riziko možného virového přenosu).
- Při kašli použijte papírový kapesník, pokud ho nemáte, pak si při kašli či smrkání zakryjte pusou a nos rukávem, vyžádejte a nasadte si roušku.

Při příjezdu do nemocnice

Během Vaší návštěvy v nemocnici (v době vypuknutí epidemie COVID-19) Vám a Vašemu doprovodu doporučujeme, abyste si nasadili obličejové roušky bez ohledu na přítomnost příznaků.

Fyzický kontakt

- Vyvarujte se přímého fyzického kontaktu včetně Vašeho lékaře.
- Vyvarujte se fyzickému kontaktu jakými jsou pozdravy polibky, objetí a potřesením rukou.
- Chovejte se takto vůči všem lidem, kteří se nacházejí v nemocničním prostředí.
- V jakékoli části nemocnice mají pacienti dodržovat bezpečnou vzdálenost mezi sebou (2 metry).

Návštěvy NEBO doprovod pacienta:

Návštěvy v nemocnici by měly být omezeny na nezbytné minimum.

- Počet návštěvníků NEBO doprovodu pacienta: Aby mohla být garantována bezpečnost a nedocházelo k nakupení lidí, měl by být povoleno vstup do budovy pouze jedné (1) osobě (ambulantní provoz, stacionář, čekárny, chirurgický zákrskový sálek, lůžkových stanic).
- Výjimka může být udělena návštěvám u pacientů v terminálním stádiu, ne však v oblastech, která jsou zasažena pandemií COVID-19.
- Dbejte vždy na místní předpisy. Očekává se, že v oblastech, která jsou zvláště postižena nemocí COVID-19, budou vyhlášována další nařízení v závislosti na situaci, nebudou povoleny jakékoliv návštěvy,

zdržování se v ambulantních prostorech, čekárnách, stacionářích a to i rodinným příslušníkům.

- Pokud je to možné, navštěvujte onkologické pracoviště sami bez doprovodu.
- Přístup do prostor, kde probíhá radioterapie, by neměl být přístupný, jak pro návštěvníky, tak pro doprovodné osoby.
- Pacienti, návštěvy a doprovodné osoby by se měli zdržovat v nemocnici, na onkologických a radioterapeutických pracovištích jen po nezbytnou dobu.
- Návštěvy v nemocnici musí být omezeny jen na ty nezbytně nutné.
- Pacienti, návštěva nebo doprovodné osoby si musí umýt ruce nebo použít dezinfekční prostředek na ruce se 70% alkoholem před vstupem a po opuštění patientského pokoje, ambulance, nebo jiného nemocničního prostoru. Dezinfekční prostředek na ruce bude pravděpodobně umístěn u všech vchodů. Počítejte s delším časem na návštěvu lékaře, ale i návštěvy pacienta.
- Pacienti, návštěvy nebo doprovázející osoby musí na recepcích mluvit přes skleněnou či plastovou přepážku.
- Povzbuzujte pacienty, aby nepřicházeli předčasně (dříve než je domluvena schůzka), aby se zabránilo prodávám a delšímu setrvávání pacientů v nemocnici a nedocházelo k přeplnění čekáren (pacienti mohou čekat v autě).

Odpočívadla, kavárny a občerstvení

- Zamezte tomu, aby docházelo k přeplnění míst v nemocnici jako jsou: kavárny, restaurace, odpočinkové prostory.
- V těchto lokalitách je riziko nákazy zvláště vysoké, a to i při dodržení bezpečné vzdálenosti (2 metry).
- Parkovací služby zajišťované druhou osobou by měly být zrušeny (nebo alespoň omezeny). Pro pacienty a zdravotní personál by mělo být zajištěno samoobslužné parkoviště s možností použití erárních vozíků pro méně mobilní pacienty.

Pro hospitalizované pacienty

Za účelem ochrany všech onkologických pacientů s dosud neprokázanou infekcí COVID-19 a bezpečnosti lůžkového oddělení jako takového, jsou infikovaní pacienti, pokud to jde, izolováni od všech pacientů.

Neměla by být dovolena jakákoliv návštěva u pacientů s potvrzenou nebo možnou infekcí COVID-19.

Je vhodné omezit návštěvy i u pacientů, u kterých nebyla prokázána nemoc COVID-19, nicméně za určitých podmínek a okolností je možné povolit na určitou dobu s potvrzením k tomuto pověřené osoby návštěvu jednoho (1) člověka.

Vyjádření Vašich přání v oblasti zdravotní péče

Za extrémní situace, může být v nemocnici vyhlášen zákaz jakékoliv návštěvy (a to i u neinfikovaných pacientů COVID-19).

Měli byste se ptát sami sebe a probrat se svými blízkými následující otázky:

- Jaká úroveň kvality života je pro mě nepřijatelná?
- Jaké jsou mé cíle a přání, pokud se moje zdravotní situace zhorší?
- Pokud nebudu moci mluvit za sebe, kdo je pověřenou osobou která může za mne mluvit?
- Kdo by se neměl podílet na rozhodování za mě?

- Pokud se mé srdce zastaví, chci abych byl/a resuscitována?

Darování krve a převody krevních derivátů během pandemie COVID-19

Mohu získat infekci COVID-19 z převodu krve?

V současné době neexistuje jakýkoliv důkaz, že by byly koronaviry přenosné krevní transfuzí.

Postupy vyšetření a dotazníků před darováním krve jsou navrženy tak, aby nedošlo k darování krve osobami, které trpí příznaky dýchacího onemocnění. Všichni dárci krve jsou žádáni, aby zhodnotili svůj stav před výkonem.

Nicméně vzhledem k tomu, že čelíme okolnostem, které jsme nikdy předtím nezažili a byli ještě před několika týdny nepředstavitelné, jsou tato tvrzení založena pouze na tříměsíčních zkušenostech získaných z celého světa.

[ACS, DGHO, ÖGHO, SSMO, WP]

Mohu darovat krev za účelem zjištění, zda mám nemoc COVID-19?

Ne. Neměli byste darovat krev jen za účelem zjištění, zda máte COVID-19. Transfuzní centra nejsou testovací centra COVID-19.

Mohu se nakazit darováním krve?

Ne. Darování krve je bezpečné. Vždy je použita nová sterilní jehla. Pokud Vám je potřeba podat transfuzi, mohou vaši příbuzní, známí, přátelé darovat krev bez obav.

Chci více informací o COVID-19!!!

Seznam otázek, na které se ptát Vašeho lékaře jsou dostupné na:

<https://www.cancer.org/treatment/treatments-and-side-effects/physical-side-effects/low-blood-counts/infections/questions-to-ask-about-coronavirus.html>

Světová zdravotnická organizace poskytuje aktuální informace o COVID-19 na vlastních stránkách:

<https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019>

Další užitečné informace mohou být nalezeny mimo jiné na následujících internetových stránkách:

CDC (Center for Disease Control and Prevention)

<https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-nCoV/index.html>

ACS (American Cancer Society) Koronavirus, COVID-19, a nádor

<https://www.cancer.org/about-us/what-we-do/coronavirus-covid-19-and-cancer.html>

ACS (American Cancer Society) Jak bojovat s nádorem během COVID-19

<https://www.cancer.org/involved/help-fight-cancer-from-home-during-covid-19.html>